



BETEGSÉG ÉS GYÓGYULÁS A KORA ÚJKORI IRODALOMBAN

(1450–1760 K.)



Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
**Irodalomtudományi
Intézet**

Tudományos konferencia
Előzetes program

Időpont: 2021. szeptember 8–11.

Helyszín: Budapest, BTK Irodalomtudományi Intézet

2021. SZEPTEMBER 8.

13.00

Megnyitó

A Klaniczay Tibor-díj ünnepélyes átadása

14.00

1. ÜLÉS. IRODALMI ÁBRÁZOLÁS ÉS MENTALITÁSTÖRTÉNET

14.00–14.20 **Kasza Péter:** Halál mint példázat: Werbőczy halála a főpap-történetíró Verancsics Antal művében

14.20–14.40 **Szabó András:** Laskai Csókás Péter az emberről

14.40–15.00 **Bene Sándor:** „Christus medicus”: Rimay János versgyűjteményének szubtextusai

15.00–15.20 **Szörényi László:** Sarlós Szent Petrarca

15.20–15.30 Vita

15.30

Jankovics József emlékére: beszélgetés pályatársakkal



2021. SZEPTEMBER 9.

9.00

2. ÜLÉS. HUMANIZMUS ÉS ORVOSLÁS. Előadások a 90 éves Ritoókné Szalay Ágnes tiszteletére

9.00–9.20 **Jankovits László:** Jacobus Piso ismeretlen versei

9.20–9.40 **Békés Enikő:** Humanista testreprezentációk

9.40–10.00 **Boda Miklós:** A gyógyító timsó nyomában. Janus Pannonius Várad-verséről

10.00–10.10 Vita

Kávészünet

10.20

3. ÜLÉS. PESTIS 1: JÁRVÁNYTÖRTÉNELEM, JÁRVÁNYPOLITIKA

10.20–10.40 **Szilágyi Emőke Rita:** Pestis, lutheri hit és egyéb ragályos kórok: Betegségek és gyógymódok a 16. század első felében a Magyar Királyságban

10.40–11.00 **Tózsza-Rigó Attila:** Járványkezelés a kora újkori Magyar Királyság városaiban

11.00–11.20 **F. Molnár Mónika:** Pestis és karantén: járvány az Oszmán Birodalomban és a magyarországi „pestis-front” kialakítására tett javaslatok

11.20–11.40 **Oláh Szabolcs:** Csőrös maszk: egészségügyi hatóság, szuverenitás, kiválogatás járvány esetén (A 17. századi biopolitika ígérete a közbiztonság tranzakcionális garantálására)

11.40–11.50 Vita

14.00

4. ÜLÉS. BETEGSÉG ÉS BAJELHÁRÍTÁS A 18. SZÁZADBAN

14.00–14.20 **Pintér Márta Zsuzsanna:** Pandora szelencéje. Betegség-katalógusok 18. századi verses színjátékainkban

14.20–14.40 **Knapp Éva:** A gyógyulás és a bajelhárítás eszközei – megszentelt szövegek a 17–18. századból (schedulae, chartae, imagines és társaik)

14.40–15.00 **Szadoczkai Vera:** Betegség és gyógyítás jezsuita módra

15.00–15.10 Vita

Kávészünet

15.20

5. ÜLÉS. PESTIS 2: IRODALOM, IMÁK

15.20–15.40 **Paczolay Péter:** Új adalék a firenzei pestis-irodalomhoz: Machiavelli episztolája

15.40–16.00 **Kerekes Endre László:** A pestis apokaliptikus előjelei kora újkori magyar forrásokban

16.00–16.20 **Bajáki Rita:** A döghalál Isten ostora (pestis elleni imádságok)

16.20–16.40 **Kis-Halas Judit:** „Pestist lecsillapító Mennyei Királynője” A 18. századi pestisjárványok a máriagyűdi kegyhelyhez kapcsolódó kegyességi irodalom tükrében

16.40–16.50 Vita

2021. SZEPTEMBER 10.

9.00

6. ÜLÉS. ORVOSTUDOMÁNYI IRODALOM 1: FORRÁSOK, TERMINOLÓGIA

9.00–9.20 **Kiss Farkas Gábor:** Jezsuiták és rózsakeresztesek között: Polycarpus Procopius Bonannus, Lippay érsek orvosának olvasmányai (1644–60)

9.20–9.40 **Molnár Dávid:** A rothadott és dögös *febris* állatja

9.40–10.00 **Orbán Áron:** Nép gyógyászat és magyar gyógynövénynevek Carolus Clusius pannóniai flóráról szóló műveiben

10.00–10.10 Vita

Kávészünet

10.20

7. ÜLÉS: EGÉSZ-SÉG, TEOLÓGIA ÉS TÉRÍTÉS A 16–17. SZÁZADBAN

- 10.20–10.40 **Szentpéteri Márton:** *Medicina sacra* és egyetemes tudomány Johann Heinrich Alsted életművében
- 10.40–11.00 **Papp Ingrid:** A haldokló lelkipásztor és az ármányos térítő
- 11.00–11.20 **Dukkon Ágnes:** A betegségek és az orvoslás témája a kora újkori kalendáriumokban
- 11.20–11.30 Vita

13.00

8. ÜLÉS: BETEGSÉG-ÁBRÁZOLÁSOK A 18. SZÁZADBAN

- 13.00–13.20 **J. Újváry Zsuzsanna** Goedri János evangélikus lelkész testi-lelki viszontagságai
- 13.20–13.40 **Cinzia Franchi:** Lelki és testi betegségek, orvosi és gyógyító módszerek: mindennapi élet és halál
Mikes Kelemen *Törökországi Leveleiben*
- 13.40–14.00 **Hartmann-Kakucska Mária:** Orczy Lőrinc 1766–1771 közötti egészségügyi biztosságáról
- 14.00–14.10 Vita
- Kávészünet

14.20

9. ÜLÉS: ORVOSTUDOMÁNYI IRODALOM 2: ORVOSI KONCEPCIÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

- 14.20–14.40 **Báthory Orsolya:** Magyar orvostudományi irodalom a 17. században
- 14.40–15.00 **Petróczi Éva:** A Pápai Páriz Ferenc-i *Szent Hagyaték*
- 15.00–15.20 **Csuka Botond:** „Gyógyító penitencia”: A testedzés a korai brit felvilágosodás orvosi és esztétikai kommunikációjában
- 15.20–15.30 Vita

2021. SZEPTEMBER 11.

9.00

10. ÜLÉS. A LÉLEK ÉS A BETEGSÉG: MELANKÓLIA, KRÍZIS, SZENVEDÉLY ÉS AZ ORVOSSÁGOK

- 9.00–9.20 **Laczházi Gyula:** A szenvedélyek a kora újkori költészetben
- 9.20–9.40 **Hernády Judit:** Fikció, imádság és meditáció mint a bánat ellenszerei Koháry István verseiben
- 9.40–10.00 **S. Sárdi Margit:** Kedélybetegség, járványkezelés és mágikus eljárások a férfiak és nők által írt 17–18. századi gyógyító kéziratokban
- 10.00–10.20 **Fazekas Sándor:** Különös orvosságok. A lélekgyógyító szerek toposza a régi magyar irodalomban
- 10.20–10.30 Vita
- Kávészünet

10.40

11. ÜLÉS. CSODÁLATOS GYÓGYULÁSOK

- 10.40–11.00 **Falvay Dávid:** Testi betegségből lelki gyógyulás Szent Klára legendáiban. Esettanulmány az olasz és magyar nyelvű kolostori irodalom összehasonlító elemzéséhez
- 11.00–11.20 **Nagy Eszter:** Szenvedés és gyógyulás a túlvilágon. Az érzékszervi tapasztalatok szerepe a *Visiones Georgiiben*
- 11.20–11.40 **Sz. Kristóf Ildikó:** Betegség és gyógyulás, kulturális másság és demonológia. Esterházy Pál herceg miraculum-történeteiben
- 11.40–11.50 Vita

A konferencia zárása